

ΝΑΤΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

**ΘΕΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΓΙΑ Β΄-Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ
ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΕ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΜΟΡΦΗ**

**ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΚΑΘΕ ΠΤΥΧΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ
ΤΡΟΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**

- Κριτήρια στο αδίδακτο Β' Λυκείου με θέματα της τράπεζας θεμάτων (με απαντήσεις)
- Θέματα Αττικής διαλέκτου διαβαθμισμένης δυσκολίας για Β' και Γ' Λυκείου (με απαντήσεις).
- Εισαγωγικό σημείωμα και νοηματική ερώτηση επί του κειμένου.
- Θέματα απαιτούμενης έκτασης βάσει νέου τρόπου διδασκαλίας (12-20 γραμμές) και με βάση τον νέο τρόπο κατανομής μονάδων.
- Ερωτήσεις Γραμματικής βάσει νέου τρόπου διδασκαλίας.
- Ερωτήσεις Συντακτικού βάσει νέου τρόπου διδασκαλίας.
- Απαντήσεις και επεξηγήσεις σε κάθε ερώτηση και ζητούμενο.
- Βιβλιογραφία για παραπομπές.

**ΑΓΝΩΣΤΗ ΘΕΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΡΧΑΙΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΙΑ Β΄ΚΑΙ Γ΄ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΗΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕ
ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΕ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΜΟΡΦΗ**

**ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΚΑΘΕ ΠΤΥΧΗ ΤΟΥ
ΝΕΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**

ΝΑΤΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

**Φιλολόγος-Καθηγητής Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης-Εισηγητής Σεμιναρίων για τα Αρχαία
Ελληνικά στο Λύκειο-Συγγραφέας βοηθημάτων**

ΝΑΤΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Επιμέλεια έκδοσης :

Ειρήνη Απέργη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΛΗΡΗ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ (ΜΕ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)		6
1. Θέμα 14591 - πλήρες κριτήριο Αδιδάκτου : Δημοσθένους, Κατ' Αριστογείτονος §15-17.4		6
2. Θέμα 14594 - πλήρες κριτήριο Αδιδάκτου : Λυσίου, Κατὰ Ἀγοράτου ἐνδείξεως §8-10		10
3. Θέμα 14609 - πλήρες κριτήριο Αδιδάκτου : Θουκυδίδου, § 2.10.3-2.11.2		15
4. Θέμα 14613 - πλήρες κριτήριο Αδιδάκτου : Ξενοφώντος, Κύρου Παιδεία §§1.2.6-1.2.6-7		19
5. Θέμα 14621 - πλήρες κριτήριο Αδιδάκτου : Αισχίνου, Κατὰ Κτησιφώντος §5-6		23
6. Θέμα 14622 - πλήρες κριτήριο Αδιδάκτου : Ξενοφώντος, Ἀπομνημονεύματα Α §6.2-6.4.4		28
7. Θέμα 14623 - πλήρες κριτήριο Αδιδάκτου : Πλάτωνος, Μενέξενος 238c.1-238d.8		33

ΚΕΙΜΕΝΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ (ΜΕ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)		37
1. Λυσίου, κατὰ Φιλοκράτους 12-13		37
2. Ισοκράτους, περί τοῦ ζεύγους 2-4		42
3. Δημοσθένους, κατὰ Φιλίππου Β' 23-25		47
4. Αισχίνου, ἐπιστολαί τῷ Δήμῳ τῷ Ἀθηναίων 2		52
5. Αισχίνου, περί τῆς παραπρεσβείας 181-182		57
6. Ἀνδοκίδου, περί τῶν μυστηρίων 8-9		62
7. Ξενοφώντος Οἰκονομικός Β, ΙΙ, 1-3		67
8. Ἀρριανοῦ, Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις, 5,14,3-5		72
9. Ἀνδοκίδου, περί τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης 12-14		77
10. Ἀχιλλεὺς Τάτιος, Τὰ περί Λευκίππην καὶ Κλειτοφῶντα Β, XXII		82
11. Λυσίου, ὑπὲρ τοῦ τραύματος 7-9		86
12. Ἀναγνωστικὸν Ζούκη, ὁ χειμῶν.		92
13. Λυσίου κατ' Ἀγοράτου 1-4		97

ΚΕΙΜΕΝΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ (ΜΕ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)		103
1. Ξενοφώντος Ἀπομνημονεύματα Δ, 1, 3-4		103
2. Θουκυδίδου, Α73		108

3. Δημοσθένους, κατὰ Φιλίππου Α' 12-14	114
4. Δημοσθένους, περὶ τοῦ στεφάνου 31-33	119
5. Ἰσοκράτους, ἐπιστολαὶ (Β' Φιλίππῳ 1-2)	124
6. Πλάτωνος, Γοργίας 526b-d	129
7. Ξενοφῶντος, Συμπόσιον 4.31-4.32	134
8. Λυκούργου, κατὰ Λεωκράτους 109-111	139
9. Ξενοφῶντος, Κυνηγετικός, 13.1-5	144
10. Δίων Χρυσόστομος, Λόγος VIII : Διογένης ἢ περὶ ἀρετῆς 26-28	148
11. Δημοσθένους, κατὰ Φιλίππου Β' Φιλίππου 26-28	153
12. Πλάτωνος, Γοργίας 457	159
13. Πλάτωνος, Φαίδων 68c-68e	165
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	171

**ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ
Β' ΛΥΚΕΙΟΥ 2021-2022**

1. ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΜΕ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ [14591]

Δημοσθένους, Κατ' Αριστογείτονος §§15-17.4

(έκδ. του Butcher, S.H. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1907, ανατ. 1966)

Στον λόγο αυτό ο Αριστογείτονας κατηγορείται ότι, αν και οφειλέτης προς το κράτος, ασκεί κανονικά τα πολιτικά του δικαιώματα ενώπιον της Εκκλησίας. Αφού επισημάνθηκε η ευθύνη των δικαστών να διατηρήσουν με την απόφασή τους την αξιοπιστία και το κύρος τους, καθώς η ενοχή του κατηγορουμένου είχε ήδη αποδειχτεί, ο ομιλητής εκθέτει τη στάση του Αριστογείτονα απέναντι στους νόμους της πόλεως.

Ἄπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἄν μεγάλην πόλιν οἰκῶσι κἄν μικράν, φύσει καὶ νόμοις διοικεῖται. Τούτων δ' ἡ μὲν φύσις ἐστὶν ἄτακτον καὶ κατ' ἄνδρ' ἴδιον τοῦ ἔχοντος, οἱ δὲ νόμοι κοινὸν καὶ τεταγμένον καὶ ταῦτό πᾶσιν. Ἡ μὲν οὖν φύσις, ἂν ἦ πονηρά, πολλακίς φαῦλα βούλεται· διόπερ τοὺς τοιούτους ἐξαμαρτάνοντας εὐρήσετε. Οἱ δὲ νόμοι τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον βούλονται, καὶ τοῦτο ζητοῦσιν, καὶ ἐπειδὴν εὐρεθῆ, κοινὸν τοῦτο πρόσταγμ' ἀπεδείχθη, πᾶσιν ἴσον καὶ ὅμοιον, καὶ τοῦτ' ἔστι νόμος. Ὅτι πάντας πείθεσθαι προσήκει διὰ πολλά, καὶ μάλιστα' ὅτι πᾶς ἐστὶ νόμος εὕρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν, δόγμα δ' ἀνθρώπων φρονίμων, ἐπανόρθωμα δὲ τῶν ἐκουσίων καὶ ἀκουσίων ἀμαρτημάτων, πόλεως δὲ συνθήκη κοινή, καθ' ἣν πᾶσι προσήκει ζῆν τοῖς ἐν τῇ πόλει. Ἄλλα μὴν ὅτι νῦν Αἰριστογείτων τοῖς μὲν τῆς ἐνδείξεως δικαίοις ἅπασιν ἐάλωκεν, ἕτερος δ' οὐδὲ εἷς ἔστιν ἀνεκτὸς αὐτῷ λόγος, περὶ τούτων ῥᾶδιον διδάξαι.

ἄτακτος-ον : ο χωρὶς τάξη, ο ακανόνιστος.

Δημήτρης Νάτσης

τὸ δόγμα: ἡ γνώμη, ἡ ἀπόφαση.

ἡ ἔνδειξις: ἡ υποβολή καταγγελίας ἐναντίον κάποιου.

ἀλίσκομαι (πρκ. ἑάλωκα) : εἶμαι ἔνοχος.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1 [Τ.Θ.]. Να μεταφράσετε στη Νέα Ἑλληνική τὸ ἀπόσπασμα: «Ἄπας ὁ τῶν ἀνθρώπων ... καὶ τοῦτ' ἔστι νόμος».

Μονάδες 20

Γ2. Ποιὰ ἡ διαφορὰ τῆς φύσης ἀπὸ τοὺς νόμους με βάση τὸ κείμενο;

Μονάδες 10

Γ3α. Να γράψετε τὴν γενικὴ καὶ δοτικὴ πληθυντικὴ τῶν παρακάτω πτωτικῶν τοῦ κειμένου : φύσει, ἀνδρ', πᾶσιν, ἐπανόρθωμα, συνθήκη.
(μονάδες 5)

Γ3β. Να γράψετε τὸ ἀπαρέμφατο τῶν παρακάτω ρηματικῶν τύπων τοῦ κειμένου στὸ ἴδιο γένος καὶ στὸν ἴδιο ἀριθμὸ : οἰκῶσι, διοικεῖται, εὐρεθῆ, ἔστι, ἑάλωκεν. (μονάδες 5)

Μονάδες 10

Γ4.α [Τ.Θ.]. Να προσδιορίσετε τὴν κύρια συντακτικὴ λειτουργία τῶν υπογραμμισμένων λέξεων τοῦ κειμένου:

ἄτακτον:	εἶναι	στο
ἑξαμαρτάνοντας:	εἶναι	στο
πᾶσιν:	εἶναι	στο
ζῆν:	εἶναι	στο
Ἀριστογείτων:	εἶναι	στο

(μονάδες 5)

Β [Τ.Θ.]. «Ἡ μὲν οὖν φύσις, ἂν ἡ πονηρὰ, πολλάκις φαῦλα βούλεται»: Ὁ ομιλητὴς διατυπώνει ἕναν υποθετικὸ συλλογισμό θέλοντας νὰ ἐκφράσει μίαν διαχρονικὴ ἀπόψη. Να διακρίνετε τὴν ὑπόθεση ἀπὸ τὴν ἀπόδοση (μονάδες 2) καὶ νὰ ἀναγνωρίσετε τὸ εἶδος τοῦ υποθετικοῦ λόγου τεκμηριώνοντας τὴν ἀπάντησή σας (μονάδες 3). Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Γ1.

Όλος ο βίος των ανθρώπων, άνδρες Αθηναίοι, είτε μεγάλη πόλη, είτε μικρή κατοικούν, κανονίζεται από την φύση και τους νόμους. Από τα δύο δε αυτά στοιχεία, η μεν φύση είναι κάτι ακανόνιστο και για κάθε άτομο ανάλογο προς εκείνον που τό έχει, οι δε νόμοι είναι στοιχείο κοινό, έχει ήδη κανονιστεί και είναι το ίδιο για όλους. Η μεν λοιπόν φύση, αν είναι κακή, πολλές φορές επιδιώκει το κακό· γι' αυτό θα δείτε, ότι οι άνθρωποι αυτού του είδους διαπραττουν σφάλματα. Οι δε νόμοι το δίκαιο και το καλό και το ωφέλιμο θέλουν και όταν αυτό βρεθεί, γίνεται κανόνας γενικός, ίσος και όμοιος για όλους και αυτός είναι ο νόμος. [Σε αυτόν όλοι πρέπει να υπακούουν για πολλούς λόγους και προπάντων διότι κάθε νόμος είναι μεν εύρημα και δώρο των θεών, απόφαση δε σωφρόνων ανθρώπων, επανόρθωση των εκουσίων και ακουσίων σφαλμάτων, συμφωνία κοινή της πόλεως, σύμφωνα προς την οποία πρέπει να ζουν όλοι όσοι ζουν στην πόλη. Εξ άλλου για το ότι ο Αριστογείτονας είναι ένοχος σύμφωνα με όλα τα άρθρα του ποινικού δικαίου που αναφέρω στην καταγγελία μου και ότι ουδείς λόγος πρέπει να του επιτραπεί, αυτό είναι εύκολο να σάς το εξηγήσω.]

Γ2.

Ο Δημοσθένης στο παρόν κείμενο κάνει την αυτονόητη και έλλογη διάκριση μεταξύ νόμου και φύσης. Η φύση είναι άναρχη και έμφυτη προς το ζώδες μέρος του ανθρώπου, γι' αυτό και διαφοροποιείται από άνθρωπο σε άνθρωπο.

Οι νόμοι, όμως, είναι αποτέλεσμα της σύμφυτης ορμής του ανθρώπου για πολιτισμένη κοινωνία και έλλογη διαδικασία σύμφωνα με την οποία προστατεύονται τα αγαθά, οι αρχές, οι αξίες και η προοπτική βελτίωσης των ανθρώπων ατομικά και συλλογικά. Γι' αυτό και οι νόμοι είναι κοινοί για όλους και αδιαπραγμάτευτοι.

Γ3α.

ΓΕΝΙΚΗ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ	ΛΟΤΙΚΗ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ
φύσεων	φύσεσιν
άνδρων	άνδράσι
πάντων	πᾶσιν

7. ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΜΕ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ
[14623]

Πλάτων, Μενέξενος 238c.1-238d.8

(έκδ. του Burnet, J. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1903, ανατ. 1968)

Ο Πλάτων στο διάλογο αυτό δίνει το σχήμα ενός «Επιταφίου λόγου» που άκουσε κάποτε από τον Σωκράτη να τον συντάσσει η Ασπασία ως ρητορική άσκηση με τη μέθοδο του αυτοσχεδιασμού και της συγκόλλησης υπολειμμάτων από τον «Επιτάφιο λόγο» του Περικλή.

Πολιτεία γάρ τροφή ανθρώπων ἐστίν, καλή μὲν ἀγαθῶν, ἡ δὲ ἐναντία κακῶν. Ὡς οὖν ἐν καλῇ πολιτείᾳ ἐτράφησαν οἱ πρόσθεν ἡμῶν, ἀναγκαῖον δηλῶσαι, δι' ἣν δὴ κάκεῖνοι ἀγαθοὶ καὶ οἱ νῦν εἰσιν, ὧν οἶδε τυγχάνουσιν ὄντες οἱ τετελευτηκότες. Ἡ γὰρ αὐτὴ πολιτεία καὶ τότε ἦν καὶ νῦν, ἀριστοκρατία, ἐν ἣ νῦν τε πολιτευόμεθα καὶ τὸν ἀεὶ χρόνον ἐξ ἐκείνου ὡς τὰ πολλά. Καλεῖ δὲ ὁ μὲν αὐτὴν δημοκρατίαν, ὁ δὲ ἄλλο, ᾧ ἂν χαίρη, ἔστι δὲ τῇ ἀληθείᾳ μετ' εὐδοξίας πλήθους ἀριστοκρατία. Βασιλῆς μὲν γὰρ ἀεὶ ἡμῖν εἰσιν· οὗτοι δὲ τοτὲ μὲν ἐκ γένους, τοτὲ δὲ αἵρετοί· ἐγκρατὲς δὲ τῆς πόλεως τὰ πολλά τὸ πλῆθος, τὰς δὲ ἀρχὰς δίδωσι καὶ κράτος τοῖς ἀεὶ δόξασιν ἀρίστοις εἶναι, καὶ οὔτε ἀσθενεία οὔτε πενία οὔτ' ἀγνωσία πατέρων ἀπελήλαται οὐδεὶς οὐδὲ τοῖς ἐναντίοις τετίμηται, ὥσπερ ἐν ἄλλαις πόλεσιν, ἀλλὰ εἷς ὅρος, ὁ δόξας σοφὸς ἢ ἀγαθὸς εἶναι κρατεῖ καὶ ἄρχει.

οἱ πρόσθεν : οἱ πρόγονοι.

οἱ τετελευτηκότες: οἱ νεκροί.

ἡ εὐδοξία: ἡ καλή φήμη, ἡ υπόληψη. / εὐδοξία πλήθους : ἡ επιδοκιμασία, ἡ ἐγκριση (ἢ ἡ ορθή κρίση) του πλήθους.

Βασιλῆς: Βασιλεῖς.

τοτὲ μὲν ... τοτὲ δὲ: ἄλλοτε μὲν ... ἄλλοτε δε.

ἡ ἀγνωσία: ἡ κοινωνικὴ ἀφάνεια.

Δημήτρης Νάτσης

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1 [Τ.Θ.]. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Πολιτεία γὰρ τροφή ... πλήθους ἀριστοκρατία**».

Μονάδες 20

Γ2. Ποια εν τέλει τα χαρακτηριστικά της αθηναϊκής πολιτειακής κατάστασης κατά την Ασπασία;

Μονάδες 10

Γ3. Να δοθούν οι ζητούμενοι τύποι :

ᾤκουν : να κλιθεί στον χρόνο που βρίσκεται

ἔχει : γ' πληθυντικό ευκτικής αορίστου ίδιας φωνής

ἐπιμνησθῆναι : β' ενικό προστακτικής ίδιου χρόνου και φωνής

ἐτρέφησαν : β' ενικό προστακτικής ίδιου χρόνου και φωνής

τυγχάνουσιν : γ' πληθυντικό οριστικής αορίστου Β'

βραχέων : γενική ενικού ουδετέρου γένους

ἦς : ονομαστική πληθυντικού και στα τρία γένη

καλῆ : οι υπόλοιποι βαθμοί παραθέσεως

κακῶν : οι υπόλοιποι βαθμοί παραθέσεως

πλήθους : δοτική ενικού και γενική πληθυντικού

Μονάδες 10

Γ4 [Τ.Θ.].

α. Να προσδιορίσετε τη συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων αντωνυμιῶν του

κειμένου: **αὐτήν, ᾧ, ἡμῖν, οὗτοι, οὐδείς.** (μονάδες 6)

β. «Ὡς οὖν ἐν καλῇ πολιτεία ἐτρέφησαν οἱ πρόσθεν ἡμῶν»: Να αναγνωρίσετε το εἶδος της πρότασης και να προσδιορίσετε τη συντακτική λειτουργία της. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Γ4.

α.

αὐτήν: αντικείμενο στο ρήμα **καλεῖ**.

ᾧ: ετερόπτωτος επιρρηματικός προσδιορισμός (δοτική της αιτίας) στο ρήμα **χαίρη** με το

οποίο εισάγεται και η αναφορική πρόταση. (2 μονάδες)

ἡμῖν: δοτική προσωπική κτητική στο ρήμα **εἰσιν**.

οὗτοι: υποκείμενο στο εννοούμενο ρήμα **εἰσιν**.

οὐδείς: υποκείμενο στο ρήμα **τετίμηται**.

β.

«Ὡς οὖν ἐν καλῇ πολιτείᾳ ἐτρέφθησαν οἱ πρόσθεν ἡμῶν»: Δευτερεύουσα (ονοματική) ειδική πρόταση, αντικείμενο στο απαρέμφατο **δηλῶσαι**.

.....
.....

ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΗΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΓΙΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

1^ο ΘΕΜΑ : Λυσίου, κατά Φιλοκράτους 12-13

Στο απόσπασμα αυτό από τον λόγο του Λυσία ο κατήγορος προτρέπει τους δικαστές να τιμωρήσουν αφενός τα αδικήματα των κατηγορουμένων, αφετέρου και την οίησή τους ότι όλα και όλοι τελικά εξαγοράζονται.

Ἄξιοι δ' ὑμῖν εἰσιν ὀργῆς, ὧ ἄνδρες δικασταί. Οὗτοι γάρ, ὅτε Ἐργοκλῆς ἐκρίνετο, ἐν τῷ δήμῳ περιόντες ἔλεγον ὡς πεντακόσιοι μὲν αὐτοῖς εἶψαν ἐκ τοῦ Πειραιῶς δεδεκασμένοι, ἑξακόσιοι δὲ καὶ χίλιοι ἐκ τοῦ ἄστεως· μᾶλλον δὲ προσεποιούντο πιστεύειν τοῖς χρήμασιν ἢ δεδιέναι τὰ αὐτῶν ἀμαρτήματα. Ἐκεῖ μὲν οὖν ἐπεδείξατε αὐτοῖς, ἐὰν δὲ εὖ φρονῆτε, καὶ νυνὶ τοῦτο φανερόν πασιν ἀνθρώποις ποιήσετε, ὅτι οὐκ ἔστι τοσαῦτα χρήματα ἅ ὑμᾶς, οὓς ἂν λαμβάνητε ἀδικοῦντας, ἀποτρέψει τιμωρεῖσθαι, καὶ μηδεμίαν αὐτοῖς ἄδειαν δώσετε τὰ ὑμέτερα αὐτῶν διαρπάζουσι καὶ κλέπτουσιν. Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα ὑμῖν παραινῶ. Πάντες γὰρ ἐπίστασθε ὅτι Ἐργοκλῆς χρηματιούμενος ἄλλ' οὐ πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμησόμενος ἐξέπλευσε, καὶ οὐδεὶς ἄλλος ἔχει τὰ χρήματα ἢ οὗτος. Ἐὰν οὖν σωφρονῆτε, τὰ ὑμέτερόν αὐτῶν κομιεῖσθε.

δεκάζω = διαφθείρω διὰ δώρων, δωροδοκῶ (εξ οὐ : ο ἀδέκαστος). // ἐκεῖ (χρονικό επίρρημα στο κείμενο) = τότε.// ἄδεια : ασφάλεια, αμνηστία.

συντακτική παρατήρηση : η παράταξη μὲν-δὲ της τέταρτης περιόδου συνδέει τις κύριες προτάσεις ἐκεῖ ἐπεδείξατε μὲν.... νυνὶ ποιήσετε (δὲ). Το δὲ δεν ανήκει στην δευτερεύουσα ἐὰν δὲ εὖ φρονῆτε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφραστεί από το αρχαίο κείμενο το απόσπασμα : «Ἐκεῖ μὲν οὖν ἐπεδείξατε αὐτοῖς, ... διαρπάζουσι καὶ κλέπτουσιν.»

Μονάδες 20

Γ2. Ο κατήγορος καταλήγει σε μία προτροπή στο τέλος του αποσπάσματος προς τους δικαστές. Ποιά είναι αυτή;

Μονάδες 10

Γ3α. Να γράψετε τους παρακάτω τύπους στον άλλο αριθμό, διατηρώντας γένος και πτώση : τῷ δήμῳ, τοῦ ἄστεως, τοῖς χρήμασιν, ὑμᾶς, οὗς.

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

Μονάδες 5

Γ3β. Να δοθούν οι παρακάτω τύποι στο ίδιο πρόσωπο, έγκλιση και φωνή του Αορίστου : δεδιέναι, ἔλεγον, λαμβάνητε, ἀποτρέψει, κλέπτουσιν.

ΑΟΡΙΣΤΟΣ

Μονάδες 5

Γ4α. Να χαρακτηριστούν συντακτικά οι παρακάτω όροι του κειμένου : ὑμῖν, ἐκ τοῦ Πειραιῶς, τοῖς χρήμασιν, ὑμᾶς, διαρπάζουσι, ἡ οὗτος.

Μονάδες 6

Γ4β. Να χαρακτηριστούν οι παρακάτω δευτερεύουσες του κειμένου ως προς την φύση και την θέση :

Δημήτρης Νάτσης

1. «ὡς πεντακόσιοι μὲν αὐτοῖς εἶησαν .....ἐκ τοῦ ἄστεως».
2. «ὅτι οὐκ ἔστι τσαῦτα χρήματα».
3. «οὐς ἂν λαμβάνητε ἀδικοῦντας».
4. «ἂ ὑμᾶς ἀποτρέψει τιμωρεῖσθαι».

Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Γ1.

Τότε καταδείξατε σε αυτούς και, αν φανείτε συνετοί, θα κάνετε φανερό και τώρα όχι μόνο σε αυτούς αλλά και σε όλους τους ανθρώπους ότι δεν υπάρχουν τόσα πολλά χρήματα ώστε να αποτρέψουν εσάς από τό να τιμωρείτε όσους συλλαμβάνετε να αδικούν και χάριν των οποίων θα δώσετε αμνηστία σε όσους τυχόν κλέβουν και υφαρπάζουν τα δικά σας.

Γ2.

Ο κατηγορος προτρέπει τους δικαστές να τιμωρήσουν τα αδικήματα των κατηγορουμένων και την πεποίθηση αυτών (κατηγορουμένων) ότι όλα «έχουν μία τιμή».

Τονίζει, επίσης, ότι αυτή η προτροπή αποσκοπεί στην διάχυση ενός μηνύματος προς όλους όσους παρανομούν πως η δικαιοσύνη είναι αδωροδόκτητη, ανιδιοτελής, αμερόληπτη και κυρίως υπολογίζει το συλλογικό συμφέρον.

Γ3α.

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
	τοῖς δήμοις
	τῶν ἄστων
τῶ χρήματι	
σε/σὲ	
ὄν	

Γ3β.

ΑΟΡΙΣΤΟΣ
δεῖσαι
εἶπον
λάβητε
ἀπέτρεψε /ἀπέτραπε
ἔκλεψαν

13^ο ΘΕΜΑ : Πλάτωνος, Φαίδων 68c-68e.

Ο Σωκράτης στο απόσπασμα αυτό από τον διάλογό του με τον Κέβητα και τον Σιμμία μέσα στην φυλακή, προτού θανατωθεί, εξηγεί στους συνομιλητές του ότι ο θάνατος δεν φοβίζει τους φιλοσόφους, ώστε όχι μόνο την εγκράτεια αλλά και την ανδρεία να μην τις θεωρούν γνήσιες αρετές.

- Οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη, ἦν καὶ οἱ πολλοὶ ὀνομάζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι ἀλλ' ὀλιγώρως ἔχειν καὶ κοσμίως, ἄρ' οὐ τούτοις μόνοις προσήκει, τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὀλιγωροῦσί τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶσιν;

- Ἀνάγκη, ἔφη.

- Εἰ γὰρ ἐθέλεις, ἦ δ' ὅς, ἐννοῆσαι τήν γε τῶν ἄλλων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἶναι ἄτοπος.

- Πῶς δὴ, ὦ Σώκρατες;

- Οἴσθα, ἦ δ' ὅς, ὅτι τὸν θάνατον ἡγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν;

- Καὶ μάλ', ἔφη.

- Οὐκοῦν φόβῳ μειζόνων κακῶν ὑπομένουσιν αὐτῶν οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσιν;

- Ἔστι ταῦτα.

- Τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δέει ἀνδρεῖοί εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι· καίτοι ἄλογόν γε δέει τινὰ καὶ δειλίᾳ ἀνδρεῖον εἶναι.

προσῆκω + δοτική : ταιριάζω. /Οὐκοῦν : επομένως. /ἦ δ' ὅς : εἶπε αυτός.
/δέδοικα ἢ δέδια : φοβούμαι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να μεταφραστεί από το άνωθεν κείμενο το απόσπασμα : «- Εἰ γὰρ ἐθέλεις, ἢ δ' ὅς, ... ἄλογόν γε δέει τινὰ καὶ δειλία ἀνδρεῖον εἶναι.»

Μονάδες 10

A2. Για ποιόν λόγο κατά τον Σωκράτη οι άνθρωποι που γνησίως φιλοσοφούν δεν θεωρούν την εγκράτεια και την ανδρεία γνήσιες αρετές;

Μονάδες 10

B1α. Να δοθούν οι ζητούμενοι τύποι για τις παρακάτω λέξεις :

πολλοὶ : αιτιατική πληθυντικού ουδετέρου γένους στον συγκριτικό βαθμό

σώματος : δοτική πληθυντικού

ἄτοπος : αιτιατική ενικού θηλυκού γένους στον ίδιο βαθμό

μεγάλων : τον υπερθετικό βαθμό του αντιστοίχου επιρρήματος

δέει : ονομαστική πληθυντικού

Μονάδες 5

B1β.

ἔχειν : γ' ενικό υποτακτικής αορίστου Β

ζῶσιν : β' ενικό οριστικής παρατατικού

ἔφη : απαρέμφατο ενεστώτα

Οἴσθα : γ' πληθυντικό ευκτικής ίδιου χρόνου

ὑπομένουσιν : τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα της ίδιας φωνής

Μονάδες 5

B2α. Στα παρακάτω τμήματα του κειμένου να μετατραπεί ο ευθύς λόγος σε πλάγιο εξαρτώμενος από τις φράσεις που σάς δίνονται στην παρένθεση :

-«Εἰ γὰρ ἐθέλεις, ἢ δ' ὅς, ἐννοῆσαι τὴν γε τῶν ἄλλων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἶναι ἄτοπος.» (Σωκράτης ἐγίγνωσκε).

-«Οἴσθα, ἢ δ' ὅς, ὅτι τὸν θάνατον ἠγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν;» (Σωκράτης ἤρετο Σιμμίαν).

-«Τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δέει ἀνδρεῖοί εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι.» (Σωκράτης εἶπε).

Μονάδες 6

B2β. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις του κειμένου : **τούτοις, ἄτοπος, κακῶν** (το 1^ο του κειμένου), **εἶναι** (το 2^ο και τελευταίο του κειμένου).

Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B2α.

- 1. Σωκράτης ἐγίγνωσκε ὅτι, εἰ ἐθέλοι Σιμμίας ἐννοῆσαι τὴν τῶν ἄλλων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει αὐτῷ εἶναι ἄτοπος (ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη). [ειδική πρόταση].
- 2.Σωκράτης ἐγίγνωσκε, εἰ ἐθέλοι Σιμμίας ἐννοῆσαι τὴν τῶν ἄλλων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξειν αὐτῷ εἶναι ἄτοπον (ἀνδρείαν καὶ σωφροσύνην). [ειδικό απαρέμφατο].
- 3.Σωκράτης ἐγίγνωσκε, εἰ ἐθέλοι Σιμμίας ἐννοῆσαι τὴν τῶν ἄλλων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, αὐτὴν δόξουσιν αὐτῷ εἶναι ἄτοπον. [κατηγορηματική μετοχή].

-Σωκράτης ἤρετο Σιμμίαν εἰ εἰδείη ὅτι τὸν θάνατον ἡγοῖντο πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν. [πλάγια ἐρώτηση].

-1.Σωκράτης εἶπε ὅτι τῷ δεδιέναι καὶ δέει ἀνδρεῖοι εἶεν πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι· [ειδική πρόταση].

2.Σωκράτης εἶπε τῷ δεδιέναι καὶ δέει ἀνδρείους εἶναι πάντας πλὴν τοὺς φιλοσόφους· [ειδικό ἀπαρέμφατο].

B2β.

-τούτοις : αντικείμενο του ρήματος προσήκει.

-ἄτοπος : κατηγορούμενο στα νοούμενα υποκείμενα ἀνδρεία τε καὶ σωφροσύνη ἀπὸ το ἀπαρέμφατο εἶναι.

-κακῶν (το 1^ο του κειμένου) : γενική κατηγορηματική διαιρετική στο θάνατον ἀπὸ το ρήμα ἡγοῦνται.

-εἶναι (το 2^ο και τελευταίο του κειμένου) : τελικό ἀπαρέμφατο, υποκείμενο της ἀπρόσωπης ἐκφρασης ἄλογόν (ἔστι).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αραπόπουλος, Κ., «Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους, ἀρχαῖον κείμενον, εἰσαγωγή, μετάφρασις» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Πάπυρος).
- Αραπόπουλος, Κ., «Αἰσχίνου περὶ παραπροεσβείας, ἀρχαῖον κείμενον -εἰσαγωγή -μετάφρασις -σημειώσεις» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Πάπυρος).
- Βάμβας, Νεοφ., «σημειώσεις τοῦ Δημοσθένους : Ολυθιακοὺς, Φιλίππικοὺς, τὸν περὶ στεφάνου, τὸν περὶ παραπροεσβείας, τὸν πρὸς Λεπτίνην, τὸν κατὰ Μειδίου, καὶ εἰς τὸν κατὰ Κτησιφώντος τοῦ Αἰσχίνου, μετὰ προλεγομένων ἱστορικῶν στοιχείων, κ.τ.λ., χάριν τῆς Ἑλληνικῆς Νεολαίας, ὑπὸ τοῦ Ἰππότου Νεοφύτου Βάμβα, καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας καὶ Ρητορικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ὁθωνος» (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Χ. Νικολαΐδου Φιλαδελφῆως, 1849).
- Βάρναλης Κ., Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύματα, εἰσαγωγή – μτφρ. – σχόλια, ἐκδ. Ζαχαρόπουλος, 1939.
- Βενιζέλου Ἐλευθερ., «Θουκυδίδου Ἱστορίαι, μετάφρασις Ἐλευθερίου Βενιζέλου, τόμος Α΄, Βιβλίον Α΄» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2007).
- Γουδή, Δημητρ., «Πλάτωνος Πρωταγόρας καὶ Φαίδων, κείμενο, εἰσαγωγή, σχόλια γλωσσικὰ-πραγματικὰ-αισθητικὰ-φιλοσοφικά, καὶ ἀναλύσεις τῶν διαλόγων», νέα πλήρης ἐκδοσις (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Παπαδήμα, 1980).
- Θεοδωράτος, Χρ., «Ἰσοκράτους Λόγοι, τόμος Α΄ δικανικοί : περὶ τοῦ ζεύγους, Τραπεζιτικός, παραγραφή πρὸς Καλλίμαχον, Αἰγινήτικος, κατὰ Λοχίτου, πρὸς Ἐυθύνουν Ἀμάρτυρος», ἐπιμέλεια Ἀνδριάνα Χαχλὰ (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2006).

- Θεοδωράτος, Χρ., «Ξενοφώντος Οικονομικός», επιμέλεια Κωνσταντίνος Ποταμιανός και Ανδριάνα Χαχλά (Αθήναι : εκδόσεις Γεωργιάδη, 2007).
- Θεοδωράτος, Χρ., «Ίσοκράτους Λόγοι, τόμος Ζ' : Ἐπιστολαί, Ἀποσπάσματα», επιμέλεια Ανδριάνα Χαχλά (Αθήναι : εκδόσεις Γεωργιάδη, 2006).
- Καρατσώλης, Γεωργ., «Θεματογραφία, τόμος Ι, Θουκυδίδου-Πλάτων-Δημοσθένης, μέρος Α'» (Αθήναι : εκδόσεις Θεάγης, 1990).
- Καρατσώλης, Γεωργ., «Θεματογραφία, τόμος ΙV, Λυσίας-Ίσοκράτης-Αἰσχίνης, μέρος Β'» (Αθήναι : εκδόσεις Θεάγης, 1994).
- Καρατσώλης, Γεωργ., «Ίσοκράτους ἐπιστολαί, τόμος VIII» (Αθήναι : εκδόσεις Θεάγης, 1996).
- Λῶλος, Χρ., «Λυκούργου λόγος κατὰ Λεωκράτους, ἐκδοθεὶς» (ἐν Αθήναις : εκδόσεις Π.Δ. Σακελλαρίου, 1900).
- Μισίου, Ἀριστ., «Θουκυδίδου Ἐγγραφή, μετὰ σχολίων ἐρανοσθέντων ἐκ τῶν δοκιμωτέρων ἐκδόσεων», ἀνατύπωση (Αθήναι : εκδόσεις Β. Βασιλείου, 1971).
- Μιστριώτου, Γεωργ., «Πλάτωνος Γοργίας, ἐκδοθεὶς μετὰ σχολίων», ἔκδοσις 2^η » (ἐν Αθήναις : εκδόσεις Παλαμῆδης, 1883).
- Μιστριώτου, Γεωργ., «Θουκυδίδου Ἐγγραφή, ἐκδοθεῖσα μετὰ σχολίων, τόμος Α'» (ἐν Αθήναις : εκδόσεις Π.Δ. Σακελλαρίου, 1905).
- Μιστριώτου, Γεωργ., «Θουκυδίδου Ἐγγραφή, ἐκδοθεῖσα μετὰ σχολίων, τόμος Γ'» (ἐν Αθήναις : εκδόσεις Π.Δ. Σακελλαρίου, 1905).

- Μιστριώτου, Γεωργ., «Θουκυδίδου Ξυγγραφή, έκδοθεισα μετὰ σχολίων, τόμος Ζ΄» (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Π.Δ. Σακελλαρίου, 1905).
- Νάτσης, Δ., «Θεματογραφία Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, Κριτήρια Ἀξιολόγησης στὸ Ἀδίδακτο κείμενο γιὰ τὴν Β΄ καὶ Γ΄ Λυκείου» (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Γρηγόρης, 2013).
- Νάτσης, Δ., Θεματογραφία Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γιὰ τὴν Β καὶ Γ Λυκείου, σύμφωνα με τὸ νέο σύστημα διδασκαλίας, ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα, 2019.
- Νάτσης, Δ., Συντακτικὸ γιὰ τὴν ἀττικὴ διάλεκτο τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα, 2019.
- Ρώσση, Ι.Θ., «σχολικὴ μετάφρασις Ἀπομνημονευμάτων Ξενοφῶντος», (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Ἰωάννου Θ. Ρώσση, 2η ἔκδοσις, 1928).
- Σκουτερόπουλος, Ν.Μ., «Θουκυδίδου Ἱστορία» (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Πόλις, 2011).
- Τσίπρας, Κ., «διδασκαλικὴ διατριβή : Τέσσερις Λόγοι τοῦ Δίωνος Χρυσσοστόμου περὶ Διογένους τοῦ Κυνικοῦ», ἐπιβλέπων καθηγητῆς Νίκος Γεωργαντζόγλου (Ἀθήναι : Ε.Κ.Π.Α., 2018).
- Διαδικτυακὸς ἰστότοπος, «Πύλη γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα».
- Διαδικτυακὸς ἰστότοπος, «Lexigram».
- Academia Scientiarum Germanica, Thucydidis Historiae I-II, Lipsiae 1832, (Ἀθήνα : αναδημοσιευμένη ἔκδοσις Παπαδήμα.
- Adams, C.D., Aeschines, Loeb Classical Library, Cambridge, MA : Harvard University Press, (Λονδίνο : William Heinemann Ltd, 1919).

- Beckby, H., *Anthologia Graeca II*, Heimeran, (Μόναχο : ²1965).
- Burnet, J., *Platonis opera. I-V*, Clarendon Press, Oxford 1900-1907, (ανατύπωση, 1967-1968).
- Butcher, S.H. & W. Rennie, *Demosthenis orationes. I-III*, Clarendon Press, Oxford 1930-1931, (Λονδίνο : ανατύπωση, 1960-1966).
- Burt, J.O., *Minor Attic Orators. II*, Hyperides, Lycurgus, Loeb Classical Library, Cambridge, MA : Harvard University Press, (Λονδίνο: William Heinemann Ltd, ανατύπωση 1962).
- Jaeger W., *Δημοσθένης, Διαμόρφωση και εξέλιξη της πολιτικής του*, μτφρ. Δ. Καρπούζα-Καρασάββα, (Αθήνα : εκδόσεις ΜΙΕΤ, 1984).
- Lamb W.R.M., *Lysias*, Loeb Classical Library, Cambridge, MA: Harvard University Press, (Λονδίνο : William Heinemann Ltd, ανατύπωση 1930).
- Lesky, A., *Ιστορία της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας*, μτφρ. Αγ. Τσοπανάκη, (Θεσσαλονίκη : εκδόσεις Αφοι Κυριακίδη, ⁵1981).
- Liddell H. & Scott R., «*Μέγα Λεξικόν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης*», μετάφραση Ξ. Μόσχου, (Αθήνα : εκδ. Ι. Σιδέρης, 2001, ανατύπωση).
- Marchant E.C., *Xenophontis opera omnia, I-V*, Clarendon Press, Oxford ²1900-1921, (ανατύπωση 1961-71).
- Norlin G., *Isocrates. I-III*, Loeb Classical Library, Cambridge, MA : Harvard University Press, (Λονδίνο : William Heinemann Ltd, ανατύπωση 1980).